

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego oraz organizacyjnego

dr Barbary Kurowskiej

w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika

prowadzonym w Uniwersytecie Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie

(Podstawa prawna: ustawa z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.)

Charakterystyka rozwoju zawodowego i naukowego Habilitantki

Pani dr Barbara Kurowska jest absolwentką jednolitych studiów magisterskich z pedagogiki o specjalności pedagogika resocjalizacyjna, które ukończyła w 1999 roku uzyskując tytuł zawodowy magistra na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 2000 do 2008 pracowała na stanowisku asystenta w Katedrze Pedagogiki Przedszkolnej w Instytucie Pedagogiki, w Akademii Pedagogicznej (AP) im. Komisji Edukacji Narodowej (KEN) w Krakowie. Doskonając swój warsztat badawczy i tym samym rozwój naukowy napisała pracę doktorską na temat *Stan i możliwości zmniejszania ryzyka dysleksji u dzieci pięcioletnich w pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu* pod opieką naukową prof. dr hab. Bożeny Muchackiej, na podstawie której uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki na Wydziale Pedagogicznym AP im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w 2008 roku. Recenzentkami dysertacji były: dr hab. Jagoda Cieszyńska-Rożek i dr hab. Jadwiga Hanisz. Po otrzymaniu stopnia doktora nauk humanistycznych w pedagogice pracowała na stanowisku adiunkta w AP im. KEN. W celu doskonalenia zawodowego ukończyła studia podyplomowe, kwalifikacyjne z logopedii w 2002 roku, następnie międzynarodowe studia podyplomowe z pedagogiki Montessori i pedagogiki leczniczej Montessori w 2007 roku i studia podyplomowe z organizacji i zarządzania oświatą w 2023 roku. Wszystkie studia podyplomowe zrealizowała w AP im. KEN w Krakowie. Swoje kwalifikacje zawodowe rozwijała również w trakcie warsztatów i kursów doskonalących, takich jak: *Diagnozowanie osiągnięć edukacyjnych przedszkolaków*, *Elementy diagnozy i reedukacji dysleksji*, *Dysleksja – specyficzne problemy w uczeniu się*, *Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne*, *Metody integracyjne w pracy z grupą – wprowadzenie do pedagogiki zabawy*, *Umiejętności komunikacyjne w klasie podczas nauczania*, *Splyvave čtení (Metodika čtení SFUMATO I-IV)*, *Postępowanie z wychowankiem zagrożonym przestępczością*, *Organizacja*

pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole i w przedszkolu, Obserwacja i diagnoza pedagogiczna, Storytelling w edukacji, Zaburzenia lękowe u dzieci, Praca z dzieckiem nadpobudliwym ruchowo, Zrozumieć depresję, Wsparcie dla dzieci i młodzieży.

Od roku 2023 jest zatrudniona na stanowisku adiunkta na Wydziale Nauk Społecznych i Filologii w Instytucie Pedagogiki, w Zakładzie Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej, w Uniwersytecie Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie.

Ocena dorobku naukowego

Działalność naukowo-badawcza Habilitantki obejmuje cztery obszary badań, a są to:

1. problematyka gotowości dzieci do podjęcia nauki czytania i pisania oraz związane z tym trudności wśród dzieci, głównie wspomaganie rozwoju spostrzeżeń i motoryki dziecka w wieku przedszkolnym, zapobieganie trudnościom w nauce; w tym obszarze badawczym Habilitantka wskazała 6 publikacji, w tym 1 monografię autorską: B. Kurowska, *Dziecko ryzyka dysleksji w przedszkolu*, WN UP, Kraków 2011; 5 rozdziałów w monografiach pod redakcją;

2. stymulacja aktywności twórczej dzieci w przedszkolu w zakresie ciekawości poznawczej, wyobraźni, kreatywności, myślenia dywergencyjnego; w tej grupie dociekań badawczych Habilitantka wskazała 10 publikacji, na które składają się: 3 artykuły, 3 rozdziały w monografiach zbiorowych, 4 monografie wieloautorskie:

B. Kurowska, K. Łapot-Dzierwa (red.), *Kultura - sztuka – edukacja*, T.1., WN UP Karków 2015 (zagadnienia związane z edukacją plastyczną i muzyczną oraz mediami i kulturotwórczymi wartościami edukacji) ;

B. Kurowska, K. Łapot-Dzierwa (red.), *Kultura - sztuka – edukacja*, T.2., WN UP Karków 2016 (tematyka skupiona wokół plastyki i muzyki, jak i filmu, terapii przez sztukę i wielokulturowych kontekstów edukacji);

B. Kurowska, K. Łapot-Dzierwa (red.), *Kultura - sztuka – edukacja*, T.3., WN UP Karków 2019 (ze szczególnym zwróceniem uwagi na rolę instytucji kultury w edukacji);

B. Kurowska, K. Łapot-Dzierwa (red.), *Kultura - sztuka – edukacja*, T.4., WN UP Karków 2020 (nacisk na rozwiązania edukacyjne w zakresie sztuki w poza granicami Polski);

3. wsparcie w rozwoju dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. niepełnosprawnością wzroku, ze spektrum autyzmu, w tym z Zespołem Aspergera, z zaburzeniami emocji i zachowania, w tej problematyce badawczej Habilitantka wykazała 5 publikacji, które obejmują: 1 monografię współautorską: B. Kurowska, B. Cygan, *Dziecko z zaburzeniami zachowania : metody i formy wsparcia*, WN UP, Kraków 2021; i 4 artykuły współautorskie;

4. sytuacja uczniów w zmieniającej się rzeczywistości szkolnej, szczególnie w kontekście dzieci, które rozpoczynały naukę szkolną w wieku 6 lat, gdzie Habilitantka podała 5 publikacji, w tym: 2 monografie autorskie:

B. Kurowska, *Stosunek rodziców i nauczycieli do zmian we wczesnej edukacji w Polsce: (na przykładzie reformy wprowadzającej obniżenie wieku realizacji obowiązku szkolnego z 7. do 6. roku życia)*, WN UP, Kraków 2020;

B. Kurowska, *Doświadczenia edukacyjne dzieci rozpoczynających naukę w wieku 6 lat w Polsce (w okresach reform wieku obowiązku szkolnego z 7. do 6. roku życia)*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2024 (monografia wskazana jako główne osiągnięcie naukowe); 1 rozdział w monografii zbiorowej; 1 artykuł; redakcja nr 1 z 2016 roku kwartalnika *Nauczanie Początkowe. Kształcenie Zintegrowane* nr 1/2016/2017.

W osiągnięciach naukowych Pani Doktor Barbara Kurowska wskazała: 3 monografie autorskie, 1 monografia współautorska, 18 rozdziałów w pracach zbiorowych (po uzyskaniu stopnia doktora), 13 artykułów w czasopismach naukowych – 1 artykuł w języku rosyjskim i 1 artykuł w języku angielskim (czasopismo w wersji elektronicznej) - po uzyskaniu stopnia doktora, 10 artykułów upowszechniających naukę i opracowań o charakterze metodycznym.

Habilitantka prezentowała swoje badania oraz refleksje nad sytuacją edukacyjną dziecka na konferencjach naukowych. Wzięła udział w 17 konferencjach naukowych w kraju, w tym w 9 konferencjach udział bierny i zorganizowała 1 konferencję szkoleniową dla nauczycieli pedagogiki przedszkolnej. Uczestniczyła w 30 konferencjach naukowych międzynarodowych, na które składa się: 28 konferencji międzynarodowych w kraju (udział bierny w 10 konferencjach) i 2 konferencje międzynarodowe poza granicami kraju (Kijów i Odessa).

Dane naukometryczne Habilitantki:

Sumaryczna liczba punktów za publikacje (zgodna z rokiem wydania) wynosi 1027.

Liczba cytowań: 23 - Źródło: Google Scholar

Indeks Hirscha opublikowanych prac: IH: 3 - Źródło: Google Scholar

Autocytowania - 10

Projekty badawcze

- Udział w projekcie badawczym „Artyści w świecie pedagogiki. Spotkania na polu sztuki, sztuka jako przestrzeń kształtowania kompetencji kulturowych i artystycznych dzieci i młodzieży – implikacje edukacyjne” – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr 589/P-DUN/2017 – upowszechnianie nauki.

- Udział w projekcie „Nauczyciel przyszłości. Innowacyjny Program Kształcenia Nauczycieli przedszkoli i klas I-III szkoły podstawowej” w ramach konkursu nr

POWR.0301.00-00-KN21/18, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Działanie 3.1: Programy kształcenia nauczycieli, który był realizowany w Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (2018-2023).

- Udział w projekcie międzynarodowym (kierownik ze strony Polski) „Dyslexia online course” – koordynator projektu L.E.A.R.N. Institute z Francji, partnerzy: ETAIPEIA z Grecji i EUROASIA z Turcji, który jednak nie został zrealizowany, ale wymagał opracowania wcześniejszego ze strony Polski. Projekt był objęty programem Erasmus.

- W ramach Zespołu Edukacji Elementarnej przy KNP PAN pod przewodnictwem prof. dr hab. Jolanty Bałachowicz udział w badaniach nad problematyką kompetencji w obszarze kreatywności wśród nauczycieli edukacji elementarnej. Wynikiem tych badań jest publikacja – monografia naukowa pod red. I. Adamek i J. Bałachowicz, *Kreatywność jako wymiar profesjonalizacji przyszłych nauczycieli wczesnej edukacji*, Wyd. APS, Warszawa 2017, w której Habilitantka jest współautorką rozdziału *Obraz idealnego ucznia – oczekiwania przyszłych nauczycieli* razem z J. Bałachowicz i A. Olechowską.

- Udział w projekcie „Mam 6 lat” Ministerstwa Edukacji Narodowej (2012-2014), którego realizacja badawcza została przedstawiona w monografii autorskiej: B. Kurowska, *Stosunek rodziców i nauczycieli do zmian we wczesnej edukacji w Polsce (na przykładzie reformy wprowadzającej obniżenie wieku realizacji obowiązku szkolnego z 7. do 6. roku życia)*, WN UP, Kraków 2020, w 1 rozdziale pt. *Cele, założenia i korzyści związane z rozpoczynaniem edukacji w szkole przez sześciolatków z perspektywy rodziców* w publikacji pod redakcją M. Kwaśniewska, J. Lendzion, *Sześciolatek w roli ucznia*, WP ZNP, Kielce 2016, s. 27-35 i w 1 artykule pt. *Obawy rodziców dzieci sześciu- i siedmioletnich rozpoczynających edukację szkolną: komunikat z badań*, [w:] „Konteksty Pedagogiczne” T.2, nr 15/2020, s. 167-182 oraz redakcja tematyczna *Uczeń klasy I w szkolnej rzeczywistości* - Kwartalnik „Nauczanie Początkowe. Kształcenie Zintegrowane” nr 1/2016/2017.

- Udział w projekcie SPiN – Skuteczny Przedsiębiorca i Naukowiec zorganizowanym przez Centrum Transferu Technologii Medycznych Park Technologiczny Sp. z o.o. przy współudziale: Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości Politechniki Krakowskiej – Projekt w ramach

Priorytetu - Regionalne kadry gospodarki, Działanie 8.2. Transfer wiedzy: Poddziałanie 8.2.1. Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowany przez Unię Europejską – Europejskie Fundusze Społeczne – wykonawca.

Udział w zespołach eksperckich lub konkursowych

- Członek wojewódzkiej Komisji Konkursu Ministra Edukacji Narodowej pt. „Mam 6 lat” – Małopolskie Kuratorium Oświaty – od 2012-2014 roku.

- Ekspert Ministerstwa Ochrony Środowiska w opracowaniu i wdrożeniu materiałów z zakresu różnorodności biologicznej na poziomie edukacji elementarnej, ze szczególnym uwzględnieniem „zerówek”.

Wdrożenia

- Opracowanie programu kształcenia nauczycieli w oparciu o Modelowy program kształcenia nauczycieli w projekcie pozakonkursowym *Opracowanie modelowych programów kształcenia nauczycieli* – w ramach konkursu nr POWR.03.01.00-00-KN21.18 – *Nauczyciel przyszłości. Innowacyjny program kształcenia nauczycieli przedszkoli i klas I-III szkoły podstawowej* (2018-2023).

- Prace nad stworzeniem platformy internetowej (Open Educational Resource) zawierającej kursy oraz propozycje różnych strategii i metod pracy z osobami z dysleksją w ramach projektu DYSCOURSE (Dyslexia online course) w ramach programu Erasmus z partnerami zagranicznymi (2021).

- W Szkole Polskiej im. Gustawa Heringa-Grudzińskiego przy Ambasadzie RP w Rzymie i pod patronatem Instytutu Polskiego w Rzymie przeprowadzenie wraz z Kingą Łapot-Dzierwą i Jackiem Yerka warsztatów twórczych: Tradycje Świąt Wielkanocnych (2017).

- Organizacja Niepublicznego Przedszkola „Dinusiowo” w Krakowie, które rozpoczęło działalność we wrześniu 2024 roku. Przygotowanie merytoryczne dokumentacji Przedszkola, pomoc w rekrutacji nauczycieli do placówki, specjalistów, asystentów nauczycieli. Pełnienie funkcji dyrektorki przedszkola na początku jego działalności a aktualnie prowadzenie nadzoru pedagogicznego.

Staże naukowe, członkostwo, rola recenzenta

- Pani dr Barbara Kurowska w okresie od 16–22.02.2013 r. odbyła staż naukowy w Narodowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. M.P. Dragomanowa w Kijowie. Celem stażu był m.in. udział konferencji naukowej, wizyty studyjne w ukraińskich przedszkolach, spotkania z ukraińskimi naukowcami – pedagogami, publikacja artykułu, B. Kurowska, *Developing Creative Linguistic Activity In Pre-school Children*, 2013, adres url: <http://www.ird.npu.edu.ua/files/barbara.pdf>.

- Staż naukowy w Uniwersytecie Bielsko-Bialskim w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Humanistyczno-Społecznym w Bielsku-Białej od 03-14.03 2025 r.

- Staże naukowo-dydaktyczne w ramach programu Erasmus: 5 wizyt w Roma Tre Università Degli Studi w Rzymie (2016, 2017, 2019, 2021, 2022) publikacja współautorskiego artykułu: B. Kurowska, K. Łapot-Dzierwa, *Attività creativa di Balbini in età prescolare: metodi di lavoro tradizionali Ed alternativi come supportodello sviluppo del pensiero e delle azioni creativenel sistema educativo polacco*, [w:] M. Geatem V.A. Piccione (red.), *Infanzia, arti, lavoro: confluenze educative*, Roma, TrE-Press, 2019, s. 45-59, 1 pobyt w University of Valladolid w Hiszpanii (2021).

- W ramach projektu: Projekt - Priorytet - Regionalne kadry gospodarki, Działanie 8.2. Transfer wiedzy: Poddziałanie 8.2.1. Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowany przez Unię Europejską – Europejskie Fundusze Społeczne – staż od 01.09.-30.11.2013 r. w przedsiębiorstwie Eduskrypt.pl

- Jest członkiem:

- Zespołu Edukacji Elementarnej przy KNP PAN od 2014 roku,
- Komisji Nauk Pedagogicznych PAN w Krakowie (2015-2022),
- Zespołu konsultacyjnego do spraw przeciwdziałania biedzie małych dzieci.

Pełniła rolę recenzentki artykułów dla czasopism:

Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze (3 artykuły w latach 2018- 2020),

Eduskrypt (2 artykuły w 2013) i Programu Wychowania Przedszkolnego *P21 Zabawy z kolorami*.

Recenzja wydawnicza publikacji:

- J. Heczko pt. *Księga słów i obrazków, czyli ćwiczenia do słuchania i mówienia*, Wydawnictwo „Komlogo” - Gliwice 2010.

Ocena pracy habilitacyjnej

Za najważniejsze osiągnięcie naukowe Pani dr Barbara Kurowska podała monografię autorską pt. *Doświadczenia edukacyjne dzieci rozpoczynających naukę w szkole w wieku 6 lat w Polsce (w okresach reform wieku obowiązku szkolnego, strajku nauczycieli i zdalnej edukacji)*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2024, ss. 538. Recenzentami monografii są, prof. dr hab. Wojciech Kojs i prof. dr hab. Stanisław Palka. Publikacja dotyczy ważnego problemu oddziaływania warunków i sytuacji zewnętrznych na poziom edukacji i rozwoju dziecka. Na podstawie wieloletnich obserwacji, praktyki pedagogicznej i osobistych doświadczeń Autorka podjęła się analizy badawczej oddziaływania sytuacji społeczno-prawnej, oświatowej i zdrowotnej w kształtowaniu u dziecka 6-letniego poczucia sensu uczenia się i poziomu własnych umiejętności w toku jego dalszej edukacji na poziomie szkoły podstawowej. Głównym obszarem dociekań teoretycznych i badawczych Autorki jest subiektywne doświadczenie edukacyjne dziecka 6-letniego w zmiennych warunkach zdarzeń, w których żyje i dorasta.

We wprowadzeniu do publikacji Habilitantka wyjaśnia, że przyjmuje „szerokie ujęcie dydaktyki jako praktyki kulturowej” (s. 7) w badaniu doświadczeń edukacyjnych uczniów. W części pierwszej książki wprowadza w teoretyczne rozważania związane z podjętym tematem w pracy. Część ta obejmuje cztery obszary od strony literatury, które są przedmiotem analizy badawczej wskazując na modelowanie doświadczeń edukacyjnych uczniów:

1. Doświadczenie, w tym doświadczenie edukacyjne jako element biografii ucznia, w którym Habilitantka wyjaśnia istotę doświadczenia w rozumieniu filozoficznym [m.in. w ujęciu Wilhelma Diltheya, Johna Deweya, Kazimierza Wolszy], językowej [*Słownik języka polskiego* (1995)], od strony psychologii [Ziemowita Włodarskiego, Krzysztofa Krzyżewskiego, Lawrence’a Kohlberga], pedagogiki [Jolanty Kruk, Agnieszki Koterwas, Alicji Jurgiel-Aleksander, Pawła Sporek, Marii Dudzikowej i inni]. Podkreśla aspekt społeczny, psychologiczny, w tym emocjonalny procesu kształtowania się doświadczeń edukacyjnych uczniów i ich wymiar biograficzny. W odniesieniu do ideologii edukacji

doświadczenie edukacyjne tłumaczy w koncepcjach: transmisji kulturowej, progresywizmu i ideologii romantycznej (s. 21-22). Subiektywne doświadczenie edukacyjne ucznia można rozpatrywać jako kategorię poznawczą, jako sytuację społeczną i kulturową uczenia się przez uczestnictwo w różnych sytuacjach społecznych i ich interioryzacji oraz transformacji w procesie uczenia się w szkole jak i poza nią. Staje się z czasem doświadczeniem życiowym, co podkreślono w pracy. Prac badawczych, które ukazują subiektywne doświadczenie edukacyjne z pozycji ucznia jest niewiele i wiąże się to z dominującym transmisyjnym modelem nauczania, stwierdza Habilitantka.

2. Zmiany społeczne a kształt edukacji zostały omówione konsekwentnie do przyjętej w pracy interpretacji doświadczenia edukacyjnego jako wszystkich subiektywnych, indywidualnych doświadczeń i przeżyć uczniów, „które dotyczą ich obszaru życia związanego ze szkołą. Wynikają one nie tylko z codziennych spotkań podmiotów rzeczywistości szkolnej, przebiegu procesu dydaktycznego, ale też ze zmian społecznych (w tym edukacyjnych), których uczniowie są uczestnikami i odbiorcami. Te ostatnie pośrednio na nich oddziałują poprzez tworzenie określonych warunków i sposobów realizowania procesu edukacyjnego i wywoływania różnych, subiektywnych odczuć, przeżyć, odzwierciedlających się w budowanym doświadczeniu edukacyjnym, konstruującym wizerunek polskiej szkoły w ich oczach” (s. 25-26). Zmiany społeczne są z czasem nieuniknionym elementem przemian edukacyjnych jak i kulturowych, które wyjaśnia Habilitantka od strony socjologii [Floriana Znanieckiego, Piotra Sztompki, Elżbiety Hałas, Zygmunta Baumana], socjologii edukacji [Zbigniewa Kwiecińskiego, Romy Kwiecińskiej, Joanny Łukasik, Andrzeja Radziewicza-Winnickiego], pedagogiki [Jolanty Szempruch, Ewy Bielskiej, Agnieszki Nowak-Łojewskiej, Doroty Klus-Stańskiej, Stanisława Dylaka], psychologii [Kurta Lewina, Jerzego Brzezińskiego]. Współczesne dynamiczne zmiany we współczesnym świecie i ich wpływ na zglobalizowane ujęcie rzeczywistości i miejsca w nim jednostki przedstawiła Habilitantka odwołując się do koncepcji socjologicznych: przestrzeni płynnej nowoczesności Zygmunta Baumana, społeczeństwa ryzyka Ulricha Becka, gry dyskursów Michela Foucault, idei intersubiektywności Alfreda Schütza oraz koncepcji społeczeństwa postkapitalistycznego Petera F. Druckera z zakresu teorii zarządzania. Na zmiany w społeczeństwie polskim, w tym i w edukacji przyczynił się również rozwój nowych technologii, przemiany systemowo-ustrojowe i przystąpienie Polski do Unii Europejskiej, co wskazuje w pracy Habilitantka. W zmieniającym się świecie wartości, w płynnej nowoczesności zmienia się również szkoła, zmieniają cele edukacji.

Problem zmiany w szkole w kontekście płynnej nowoczesności wyjaśnia Habilitantka w oparciu o idee płynnej nowoczesności Zygmunta Baumana i antropologii kulturowej – teorii uczenia się Gregory’ego Batesona, jak i wspominając o koncepcji wolnego kształcenia Ivana Illicha (s. 51-55). „Edukacja musi być otwarta, powinna uczyć otwartości, inaczej nie wskrzesi w ludziach empatii i odpowiedzialności” (s.55).

3. Szkoła i związane z nią przemiany w związku z przeprowadzonymi reformami organizacji edukacji oraz sytuacją pandemiczną – COVID-19 prezentują szkołę jako organizację społeczną, która podlega zarządzaniu rządowemu i społecznemu, jest otwarta na zmiany i relacje ze środowiskiem społecznym, kulturowym. Zmiany w funkcjonowaniu szkoły jako środowiska organizującego proces edukacji i wychowania wiążą się z umiejętnością zmiany w oparciu o własne obserwacje, sukcesy i błędy, Habilitantka przywołuje w tym miejscu swoich rozważań teoretyka zarządzania Petera Senge (s.58). Opisuje zmiany przez dostosowanie, przeprojektowanie, doskonalenie i przeobrażanie dotychczasowych warunków życia szkoły, których celem jest rozwój w kontekście organizacji i zarządzania oświatą (s.68). Wśród zmian istotnych dla polskiej organizacji oświaty Habilitantka scharakteryzowała następujące czynniki, które były przedmiotem analizy w badaniach:

I. Od strony formalno-prawnej wprowadzenie oraz przebieg reformy obniżającej wiek realizacji obowiązku szkolnego z 7. do 6. roku życia z 2009 roku, które weszło w życie w 2012 roku z jego realizacją na przestrzeni czasu oraz odbiorem społecznym, akcjami sprzeciwu, m.in. akcja „Ratuj Maluchy” oraz konsekwencjami organizacyjnymi w szkole.

II. Kolejną zmianą w polskim prawie oświatowym była reforma, która wiązała się z powrotem dzieci 7-letnich do szkoły (2015) i likwidacją gimnazjów (2019).

III. Sytuacja niekorzystna w środowisku nauczycielskim i związany z nią strajk nauczycieli w 2019 roku, co wiązało się z sytuacją braku nauki w szkole i problemami w przeprowadzeniu egzaminów końcowych dla uczniów.

IV. Na skalę globalną czynnikiem, który przeorganizował całkowicie system kształcenia była pandemia COVID-19 (2020), proces nauczania przez nauczycieli oraz uczenia się uczniów. Wiazało się to z konsekwencjami psychologicznymi i wieloma utrudnieniami w uczeniu się uczniów oraz ich zmianą perspektywy na wartość edukacji w

życiu. Habilitantka wplotła element historyczny w nauczaniu na odległość (s. 95 - 97). Przywołała aktualne badania nad sytuacją psychofizyczną uczniów w okresie pandemii.

4. Rozwój a predyspozycje dziecka 6-letniego do podjęcia nauki szkolnej jest istotny z punktu analizy możliwości i barier, jakie są możliwe w sytuacji wejścia przez nie w edukację wczesnoszkolną. Przedstawiono cechy rozwojowe dziecka w okresie średniego dzieciństwa ze szczególnym uwzględnieniem dziecka 6-letniego. Scharakteryzowano rozwój dziecka w zakresie rozwoju fizycznego oraz motorycznego (m.in. spontaniczne i zorganizowane formy aktywności ruchowej, rozwój małej motoryki), rozwoju poznawczego (spostrzegania, myślenia, uwagi, pamięci, języka i mowy). Odniesiono się do koncepcji rozwoju myślenia dziecka w kontekście koncepcji Jeana Piageta. Podniesiono ważność rozwoju poznawczego dziecka w osiągnięciu dojrzałości do podjęcia nauki szkolnej w przygotowaniu do umiejętności pisanie i czytanie. Kolejną opisaną sferą rozwoju osobowego dziecka jest jego rozwój emocjonalny i społeczny, które się wzajemnie przenikają w korelacji z rozwojem pozostałych sfer jego rozwoju osobowościowego. Jest to związane z uświadamianiem sobie rodzajów emocji, panowania i kontrolowania ich w toku doświadczeń dziecka i jego dojrzewania, co oddziałuje w przyszłości na jakość jego procesu uczenia się. Rozwój społeczny dziecka przebiega stopniowo w kierunku jego uspołecznienia, czyli przystosowania jego form zachowania się do wymagań środowiska społecznego i zachowań prospołecznych (empatia, dzielenie się, współdziałanie) powiązanych z rozwojem moralnym, co wskazano w pracy. Przywołano koncepcję rozwoju osobowości dziecka w wieku przedszkolnym Zygmunta Freuda i Erika H. Eriksona (s. 148-149). Kształtują się w tym okresie cechy temperamentu dziecka. Wskazano cechy rozwojowe dziecka 6-letniego i 7-letniego z położeniem akcentu na różnice między nimi w procesie rozwoju osobowości a przez to cech świadczących o jego dojrzałości do podjęcia nauki w szkole.

Część druga książki zawiera założenia metodologiczne prezentowanych badań. W celu weryfikacji przyjętych założeń badań Habilitantka przyjęła paradygmat jakościowy, interpretacyjny, aby uzyskać odpowiedź na pytanie, jak kształtuje się subiektywne doświadczenie edukacyjne badanych uczniów, którzy podjęli naukę w wieku 6 lat, w ich procesie edukacyjnym. Pozwoliło to na indywidualne podejście do udzielanych przez respondentów odpowiedzi i nadania im znaczeń właściwych dla każdego z nich – subiektywizm badanych. Tym samym wyniki badań i wnioski z nich odnoszą się tylko do analizowanego w określonym kontekście zjawiska, a nie uogólniania ich oraz założeń

konstruktywizmu społecznego. Przedmiotem badań Habilitantki były subiektywne doświadczenia edukacyjne dzieci, które rozpoczęły naukę w szkole w wieku 6 lat a ich doświadczenie zostało ukształtowane w okresie reformy obowiązku szkolnego, następnie strajku nauczycieli i zdalnej edukacji w czasie epidemii COVID 19. Adekwatnie do założeń badań Habilitantka sformułowała główny problem badawczy i trzy problemy szczegółowe, przy czym w pierwszym problemie szczegółowym warunki, które były istotnymi w kształtowaniu doświadczeń edukacyjnych badanych uczniów (reformą obniżającą wiek szkolny z 6 do 7 roku życia, reformą przywracającą obowiązek szkolny dla dzieci 7-letnich, likwidacją gimnazjów i zmianą podstawy programowej, strajkiem nauczycieli w 2019 roku, nauczaniem zdalnym w okresie pandemii COVID-19 i związaną z tym sytuacją epidemiologiczną w kraju w latach 2020-2021). Główną metodą badawczą był wywiad jakościowy przeprowadzony w trzech etapach: planowanie – dobór rozmówców, przygotowanie logistyczne i merytoryczne, przeprowadzenie wywiadu w oparciu o opracowany scenariusz i jego nagranie, transkrypcja i interpretacja danych. Habilitantka przeprowadziła wywiady otwarte, indywidualne, częściowo ustrukturyzowane, pogłębione, niestandardyzowane, swobodne. Próba badawcza została dobrana celowo i stanowili ją ósmoklasiści urodzeni w 2008 roku, rozpoczynający naukę w wieku 6 lat i uczęszczający do dwóch krakowskich szkół podstawowych, Szkoła Podstawowa nr 126 – ośmioro uczniów oraz Szkoła Podstawowa im. Bł. Celiny Borzęckiej - ośmioro uczniów. Badaniami objęto również rodziców badanych uczniów (ośmioro rodziców ze SP nr 126 i ośmioro rodziców ze SP im. Bł. C. Borzęckiej). Rodzice uczestniczący w tych badaniach wzięli udział we wcześniejszych badaniach ilościowych, które Habilitantka przedstawiła w monografii pt. *Stosunek rodziców i nauczycieli do zmian we wczesnej edukacji w Polsce (na przykładzie reformy wprowadzającej obniżenie wieku realizacji obowiązku szkolnego z 7. do 6. roku życia)*, WN UP, Kraków 2020, ss. 332. W badaniach wzięli także udział nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej (troje nauczycieli), którzy byli wychowawcami badanych uczniów w klasach I-III i nauczyciele przedmiotowi uczący ich w klasach IV-VIII (jedenaścioro nauczycieli). Zebrany materiał badawczy z przeprowadzonych wywiadów został poddany transkrypcji (ponad 500 stron transkrypcji). Autorka przeprowadziła samodzielnie transkrypcje wywiadów biorąc pod uwagę formę komunikacji, styl językowy i detale wypowiedzi badanych, które były istotne w analizie materiału w badanych obszarach warunków kształtowania się subiektywnych doświadczeń edukacyjnych uczniów uczestniczących w badaniach, w których wyróżniono następujące kategorie w kształtowaniu

się doświadczenia edukacyjnego badanych uczniów, jak i ich rodziców oraz nauczycieli w odniesieniu do pierwszego problemu badawczego:

I. Reformy, która obniżyła wiek realizacji obowiązku szkolnego z 7. do 6. roku życia.

- wyróżnione kategorie: emocje, szkoła jako bezpieczna przestrzeń, stosunek do obowiązków szkolnych, pozytywne i negatywne doświadczenia związane z tą sytuacją, różnice i podobieństwa w podjęciu nauki sześciolatka i siedmiolatka.

II. Reformy przywracającej obowiązek szkolny dla dzieci siedmioletnich, likwidacja gimnazjów i zmieniana podstawy programowe w 2016 roku

- wyróżnione kategorie: warunki i wartości etapów edukacyjnych w szkole podstawowej, trudności w przestawieniu się na przedmiotowy sposób nauczania, doświadczenie towarzyszące uczniowi w przejściu do nauczania przedmiotowego, sześciolatek na etapie edukacji gimnazjalisty, sześciolatek czwartoklasista w odbiorze nauczycieli przedmiotowych.

III. Strajku nauczycieli w 2019 roku

- wyróżnione kategorie: dodatkowa przerwa w obecności w szkole i w nauce

IV. Nauczania zdalnego w związku z pandemią COVID-19, która wyniknęła z sytuacji Epidemiologicznej w kraju w latach 2020–2021

- wyróżnione kategorie: obawy uczniów w związku z pandemią COVID-19 w Polsce, dostrzegane korzyści i straty w związku ze zdalnym nauczaniem, warunki do nauki uczniów w trakcie zdalnej edukacji, stopień trudności w realizacji edukacji stacjonarnej czy zdalnej, jakość kształcenia zdalnego, sprawdzian wiedzy u uczniów przez nauczycieli w czasie edukacji zdalnej, relacje społeczne w czasie pandemii COVID-19, doświadczenia uczniów pozytywne jak i negatywne wiążące się z epidemią COVID-19 oraz zdalną edukacją.

Analiza wypowiedzi respondentów została dokonana w kontekście analizowanych warunków subiektywnych doświadczeń edukacyjnych dzieci podejmujących naukę w wieku 6 lat w obszarze przyjętych problemów badawczych i wyróżnionych kategorii. Załączono przykładowe i zróżnicowane w obrębie wyróżnionych kategorii wypowiedzi respondentów z każdej badanej grupy (uczniowie, rodzice i nauczyciele). Opisowe przedstawienie wyników badań – wypowiedzi respondentów zamyka podsumowanie, które prezentuje ogólnie

wyróżnione kategorie do poszczególnych warunków subiektywnych doświadczeń edukacyjnych badanych uczniów, ich rodziców i nauczycieli.

Część trzecia publikacji prezentuje analizę wypowiedzi uczniów, ich rodziców i nauczycieli w kontekście subiektywnych doświadczeń edukacyjnych w sytuacji pandemii COVID-19 i związanej z nią edukacji zdalnej. Zwrócono uwagę jakiego rodzaju problemy pojawiły się w związku z pandemią we właściwym funkcjonowaniu uczniów, co związane było m.in. z ograniczonym dostępem do opieki zdrowotnej, z problemami psychologicznymi, z brakiem aktywności fizycznej, ze złą dietą, z organizacją edukacji zdalnej, z bezpieczeństwem w sieci, wzrostem zjawiska przemocy domowej i ograniczeniami kontaktów społecznych. Badani uczniowie, którzy podjęli naukę w wieku 6 lat, w okresie pandemii COVID-19 byli już uczniami w klasie VI i klas VII oraz VIII.

Z przeprowadzonych z nimi wywiadów Autorka wyróżniła następujące kategorie, które opisują ich subiektywne doświadczenia edukacyjne i obejmują emocje, które im towarzyszyły w tym czasie (obawa, strach, lęk), z wywiadów z rodzicami uczniów i ich nauczycielami przedmiotów wyszczególniła brak świadomości zagrożenia ze strony uczniów, widoczne u niektórych uczniów zachowania depresyjne, ambiwalencję emocjonalną, następną kategorią jest postrzeganie przez uczniów czasu zdalnej edukacji w kategoriach korzyści, np. własnej, pogłębionej aktywności związanej z rozwojem zainteresowań, jak i braku możliwości zaangażowania się w lekcję, braku bezpośredniego kontaktu z nauczycielami, braku systematyczności w realizacji zadań, zaległości w materiale nauczania, problemy techniczne z komputerem, nieuczciwe podchodzenie do obowiązków szkolnych, pozorne uczestnictwo w lekcjach zdalnych, obniżona motywacja do uczenia się, doświadczanie różnych sytuacji rodzinnych, tzn. sprzyjających lub nie nauce, cyfrowe przemęczenie, izolacja społeczna. Przywołano również inne badania w tym temacie, np. Karoliny Piekarskiej (2022) i innych badaczy (s. 405, 406, 433). Wskazano na zmiany, jakich doświadczyli uczniowie w wyniku zdalnej edukacji. Jednak większość uczniów, rodziców i nauczycieli podkreśliła ważność i zalety edukacji w kontakcie w szkole, a nie w warunkach zdalnej edukacji. Biorąc pod uwagę różnice indywidualne, osobowościowe uczniów biorących udział w badaniach widoczne jest zróżnicowanie wypowiedzi we wszystkich kategoriach doświadczeń subiektywnych, które kształtują ich sytuację psychologiczno-edukacyjną w czasie pandemii. Znajduje to potwierdzenie w opiniach rodziców jak i nauczycieli.

W *Podsumowaniu* badań Habilitantka prezentuje wnioski z nich w badanych obszarach warunków i związanych z nimi kategoriami w kształtowaniu subiektywnych doświadczeń edukacyjnych uczniów, którzy rozpoczęli naukę w wieku 6 lat i w swoim dalszym procesie kształcenia w szkole, następnie reformy edukacji zmieniającej strukturę funkcjonowania szkoły, strajku nauczycieli i zmiany formy pracy w czasie pandemii COVID-19 na naukę zdalną. Obraz subiektywnych doświadczeń edukacyjnych badanych uczniów dopełnia obraz edukacji w tych zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach życia w opinii rodziców uczniów i nauczycieli. Z badań wynika, że dzieci 6-letnie chętnie i z zaciekawieniem podjęły naukę w szkole, są również w tym względzie wyjątki. Szkołę postrzegały jako miejsce bezpieczne, przyjazne, ważne były dla nich kontakty z rówieśnikami, nie dostrzegano znaczących różnic z dziećmi 7-letnimi, większość preferowała etap edukacji wczesnoszkolnej, trudności pojawiły się w momencie przejścia do nauczania przedmiotowego w klasach starszych. W nauczaniu przedmiotowym dostrzegali zarówno pozytywne jak i negatywne jego strony, m.in. wiązało się to z bardziej obszernym materiałem nauczania i innymi metodami nauczania niż na poziomie edukacji wczesnoszkolnej. W większości badani uczniowie byli zadowoleni z likwidacji gimnazjów. Nie odczuli skutków strajku nauczycieli w 2019 roku. Nauczyciele w klasach od IV do VIII szkoły podstawowej nie widzieli różnic znaczących w funkcjonowaniu uczniów, którzy podjęli naukę w wieku 6 lat. Nowe doświadczenia dała uczniom nauka zdalna, w której dostrzegali zarówno pozytywne jak i negatywne skutki związane z nauką, kontaktem z nauczycielem, formami sprawdzianów, kontaktów z rówieśnikami. Konkludując, jak pisze Habilitantka „z przeprowadzonych badań wyłania się obraz ucznia, który w trakcie swojej edukacji w szkole podstawowej, będąc uczestnikiem i odbiorcą wielu zmian społecznych, w tym edukacyjnych, nabył mnóstwo pozytywnych doświadczeń. Z subiektywnych wypowiedzi uczestników badań wynika, że zarówno wiek rozpoczynania przez nich nauki w klasie I, jak i omawiane zmiany, nie wpłynęły destrukcyjnie na ich drogę edukacyjną. Zmiany wynikające z życia w płynnej nowoczesności ukształtowały ich biografię edukacyjną, która jest pełna pozytywnych zdarzeń” (s. 508). W *Aneksie* publikacji została zawarta tematyka wywiadów (z uczniami, z rodzicami i nauczycielami klas I-III oraz nauczycielami przedmiotowymi klas IV-VIII).

Wskazana jako główne osiągnięcie naukowe monografia autorska dr Barbary Kurowskiej pt. *Doświadczenia edukacyjne dzieci rozpoczynających naukę w szkole w wieku 6 lat w Polsce (w okresach reform wieku obowiązku szkolnego, strajku nauczycieli i zdalnej edukacji)*, Toruń 2024 jest w mojej ocenie ważną publikacją naukową z zakresu pedagogiki,

polityki oświatowej, dydaktyki, pedagogiki społecznej i pedagogiki ogólnej. Praca Habilitantki wypełnia lukę w badaniach nad obrazem edukacji, jej jakością i zadaniami z punktu jej spostrzegania, przeżywania przez ucznia. Jest to odwrócenie sytuacji, w której to uczeń jest „lustrem” szkoły, jej procesu nauczania i zdarzeń w przestrzeni szkoły. Podmiotem, od którego wychodzi ocena szkoły jest uczeń z perspektywy swoich subiektywnych doświadczeń edukacyjnych. Dodatkowo subiektywna ocena szkoły i zachodzących w niej zmian została dokonana przez rodziców uczniów, którzy brali udział w badaniach oraz nauczycieli. Wyniki badań wskazują na konieczność zmian szkoły biorąc pod uwagę uwarunkowania polityczne, społeczne oraz kulturowe w jakich funkcjonuje, ale z perspektywy konstruktywnych i twórczych doświadczeń uczniów. Badania dr Barbary Kurowskiej wnoszą znaczący wkład w badaniach pedagogicznych nad kreowaniem współczesnej szkoły w Polsce i nie tylko.

Mam uwagę związaną z prezentacją wywiadów z badań w publikacji, moim zdaniem można było podać tylko przykłady w zakresie wyróżnionych kategorii w badaniach a pozostałe zamieścić w aneksie. W omówieniu teoretycznych podstaw można było zwrócić również uwagę na podejście konstruktywistyczne w edukacji, co sugerowałabym przy kolejnych publikacjach związanych z tym tematem. Jednak nie umniejsza to wartości merytorycznej i empirycznej przedłożonej publikacji do oceny dorobku naukowego Pani dr Barbary Kurowskiej.

Działalność dydaktyczna, organizacyjna, współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym

- Działalność dydaktyczna

Pani Dr Barbara Kurowska w ramach obowiązków dydaktycznych prowadziła zajęcia dydaktyczne na Wydziale Pedagogicznym w Instytucie Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w okresie od 2000-2023 roku z modułów: *Projektowanie strategii edukacyjnych w przedszkolu*, *Organizowanie środowiska wychowującego w przedszkolu*, *Współczesne koncepcje pedagogiki przedszkolnej*, *Pedagogika przedszkolna*, *Strategie wspierania rozwoju dziecka w przedszkolu*, *Praktyka wychowawczo-dydaktyczna nieciągła w przedszkolu*. Prowadziła seminaria licencjackie i magisterskie. Wypromowała około 60 prac licencjackich oraz magisterskich, recenzowała około 140 prac (2015-2023).

Od 01.10. 2023 r. jest pracownikiem naukowo-badawczym Uniwersytetu Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie, gdzie realizuje zajęcia na studiach niestacjonarnych II stopnia na kierunkach studiów: Pedagogika szkolna z logopedią, Logopedia i pedagogika szkolna, Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz na kierunku studiów Kryminologia i kryminalistyka z modułów: *Metodologia badań społecznych*, *Kształtowanie mowy dziecka i jej profilaktyka*, *Elementy logopedii*, *Minimum dialektologiczne dla logopedów*, *Prawidła poprawnej wymowy*, *Wczesna interwencja logopedyczna*, *Praca z dzieckiem zdolnym*, *Współczesne problemy pedagogiki*, *Seminarium magisterskie* (na kierunku studiów Pedagogika szkolna z logopedią i Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna).

- Opiekunka praktyk studenckich (2000-2023).

- Działalność organizacyjna

- W okresie zatrudnienia w Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej (2000-2023) Habilitantka sprawowała w zastępstwie funkcję Dziekana Uniwersytetu Dzieci i Rodziców (26.04.-31.05.2016).

- Przygotowanie zestawienia do parametrycznej oceny jednostki za okres 2009-2012.

- Praca w Zespole ds. Polskiej Bibliografii Naukowej (przygotowanie danych do parametrycznej oceny jednostki za lata 2013-2016).

- Udział w pracach komisji rekrutacyjnych na kierunek pedagogika (2000-2012).

- Opiekunka studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na UP w Krakowie oraz I, II, III roku studiów licencjackich oraz I i II roku studiów magisterskich w Tarnowie i Brzesku.

- Prace w przygotowaniu harmonogramu studiów na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna.

- Pełniła funkcję interesariusza zewnętrznego w czasie kuratorskiej kontroli nadzoru pedagogicznego w Samorządowym Przedszkolu nr 14 w Krakowie (2015).

- Członkini Rady Wydziału Pedagogicznego i Rady Instytutu Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (2013-2016).

- Członkini Uczelnianej Komisji Odwoławczej ds. Oceny Okresowej Nauczycieli Akademickich – UP im. Komisji Edukacji Narodowej (2021).

- Członkini Rektorskiej Komisji ds. Pracowników Bibliotecznych, Rektorskiej Komisji Dokumentacji i Informacji Naukowej i Rektorskiej Komisji ds. Pracowników Wydawnictwa i Zespołu Poligrafii – UP im. Komisji Edukacji Narodowej (2022).

- Przedstawicielka grupy doktorów do Rady Dyscypliny Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (2013).

- Członkini komitetu organizacyjnego (raz przewodnicząca – 2015) i naukowego cyklu konferencji naukowych międzynarodowych w kraju z cyklu „Dziecko – Kultura – Sztuka – Edukacja” – Uniwersytet Pedagogiczny, Instytut Pedagogiki Przedszkolnej i Szkolnej, Katedra Edukacji Artystycznej, Kraków: 2013, 2015, 2017, 2019.

- Członkini komitetu naukowego Międzynarodowej Konferencji Naukowej, UAM Wydział Studiów Edukacyjnych, Zakład Edukacyjnych Badań nad Językiem i Komunikacją dziecka, Poznań 2025.

- Współpraca z otoczeniem społecznym – popularyzacja nauki

W ramach upowszechniania oraz promocji działań pedagogicznych w środowisku społecznym i kulturowym Krakowa i poza jego granicami Pani Doktor Barbara Kurowska współpracuje i aktywnie organizuje:

- Wykłady, szkolenia i prelekcje dla nauczycieli szkół, przedszkoli i żłobków (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie, Zespół Szkół i Placówek pod nazwą „Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących” w Krakowie.

- Praca w Zespole konsultacyjnym przy Rzeczniku Praw Obywatelskich ds. przeciwdziałania biedzie małych dzieci (2009-2010) – przygotowanie materiału do Polskiej Strategii Walki z Ubóstwem na lata 2010-2015. Udział w *IX Konwencji Ruchu przeciw Bezradności Społecznej* w ramach obchodów XXII Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem – Warszawa 17.10.2009, Pałac Belwederski, wygłosiła referat na temat *Diagnoza ryzyka dysleksji jako ochrona przed wykluczeniem*.

- Od 2012 roku współpraca z wydawnictwami edukacyjnymi: Bliżej Przedszkola, WSiP, Wydawnictwem Pedagogicznym ZNP w Kielcach, Wydawnictwo Eduskrypt.pl (konsultacje merytoryczne publikacji w ramach projektu *Przedszkole XXI wieku*, konsultacje merytoryczne narzędzia diagnostycznego do oceny gotowości szkolnej dzieci 6-letnich).

- Stała współpraca z Samorządowym Przedszkolem nr 14 w Krakowie, m.in. realizacja cyklu wykładów i warsztatów na temat: *Wspomaganie dzieci w rozwoju psychomotorycznym, Stymulowanie rozwoju mowy i języka, Zasady prowadzenia obserwacji i diagnozy przedszkolnej, Dostosowania statutu do obowiązujących regulacji prawnych, Prowadzenie dokumentacji pracy dydaktyczno-wychowawczej*. Realizacja zajęć w przedszkolu z grupą studentów w ramach projektu „Nauczyciel przyszłości. Innowacyjny program kształcenia nauczycieli przedszkoli i klas I-III szkoły podstawowej (nr POWR.03.01.00-00-KN21/18). Opracowanie współautorskiej publikacji metodycznej z nauczycielką z Przedszkola nr 14 mgr Anetą Stanowską pt. *Dzieci siedzą w kole i ... zabawy doskonalące pamięć i koncentrację uwagi przedszkolaków*, Wydawca Centrum Edukacyjne Bliżej Przedszkola, Kraków 2013.

- Członkini wojewódzkiej - małopolskiej Komisji Konkursu Ministra Edukacji Narodowej *Mam 6 lat* (2012-2014) – promocja najciekawszych inicjatyw wspierających dzieci 6-letnie w procesie adaptacji do edukacji szkolnej, współpracy między radami rodziców w przedszkolach i szkołach oraz upowszechniania korzyści z wcześniejszego podjęcia przez dzieci nauki w szkole.
- W 2013 roku pełniła funkcję eksperta Ministra Ochrony Środowiska przy przygotowaniu programu do prowadzenia działań edukacyjnych w zakresie różnorodności biologicznej. Wykonanie usług konsultingowych w zakresie pisemnej analizy poprawności merytorycznej i metodycznej materiałów na temat różnorodności biologicznej do zastosowania przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, „zerówek” i nauczycieli przedszkoli oraz oceny merytorycznej złożonych ofert.
- Od 2014 roku współpraca z Wydawnictwami Szkolnymi i Pedagogicznymi (m.in. udział w *Sesji naukowej wychowania przedszkolnego* na e-konferencji 28.04.2014 r. Gdańsk, wystąpienie na temat *Dźwięki, słowa, opowieści – zapisane czarnymi znakami. Kiedy i jak dać dzieciom kod dostępu?*)
- W ramach współpracy UP – Katedry Pedagogiki Przedszkolnej z Biurem ds. Ochrony Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa członek Zespołu ds. ewaluacji pracy wychowawczej krakowskich Niepublicznych Żłobków i Klubów Dziecięcych (2016).
- Od 2023 roku stała współpraca z 5 Niepublicznymi Przedszkolami w Krakowie – nadzór pedagogiczny i wsparcie w zakresie planowania pracy, realizacji zadań wychowawczo-dydaktycznych i prowadzeniu dokumentacji zgodnie z aktualnymi wymogami Prawa Oświatowego.
- Współpraca z Wydawnictwem Edukacyjnym MAC od 2024 r., w ramach której wygłoszenie wykładów dla nauczycieli przedszkoli krakowskich na temat wspomagania w rozwoju spostrzeżeniowym i motorycznym dzieci w wieku przedszkolnym.
- Od 2025 roku współpraca z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie pod patronatem Małopolskiego Kuratorium Oświaty i Marszałka Województwa Małopolskiego, w tym cykl konferencji dla nauczycieli, warsztatów, wizyt studyjnych w przedszkolach i szkołach oraz organizacja konferencji dla nauczycieli 24.04.2025 r. na temat wspierania rozwoju psychomotorycznego dzieci w wieku przedszkolnym i minimalizowania skutków ryzyka dysleksji.

Praca naukowo-dydaktyczna i działalność na rzecz społeczności uniwersyteckiej Pani Dr Barbary Kurowskiej została dostrzeżona i doceniona przez władze uczelni, za którą otrzymała Medal Brązowy za Długoletnią Służbę przyznawany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2017 roku a w roku 2025 ocenę wyróżniającą w Uniwersytecie Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

- Wyróżnienie nagrodą zespołową III stopnia przez Rektora UAM w Poznaniu prof. dr hab. Andrzeja Lesickiego za rozdział pt. *Diagnostic values of selected sheets for assessing school readiness (in preparation to take up learning to read and write)* [w:] H. Krauze-Sikorska,

M. Klichowski (red.), *The Educational and Social World of a Child. Discourses of Communication, Subjectivity and Cyborgization*, WN UAM Poznań 2015, s. 60-68.

Konkluzja

Pani dr Barbara Kurowska jest doświadczonym nauczycielem akademickim o bogatym dorobku naukowym, organizacyjnym, dydaktycznym i społecznym w zakresie popularyzacji nauki. Potwierdza to przedłożony do recenzji dorobek we wszystkich obszarach pracy nauczyciela akademickiego, co w pełni uzasadnia jej wniosek o nadanie stopnia naukowego doktor habilitowanej w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. Należy podkreślić interdyscyplinarność w pracy badawczej Pani Doktor, co jest cenne i wynika z jej pracy pedagogicznej, dydaktycznej, organizacyjnej oraz popularyzującej naukę. Badania Pani Doktor wypełniają lukę nad dociekaniem naukowymi, które dotyczą organizacji i funkcjonowania współczesnej polskiej szkoły w warunkach płynnej ponowoczesności w oczach uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli i wnoszą istotny wkład w dyscyplinę pedagogiki. Przedstawiony mi dorobek naukowy Pani dr Barbary Kurowskiej spełnia wymagania przewidziane w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2022 poz. 574 z późn. zm.) i posiadania przez Nią predyspozycji do pracy w roli samodzielnego pracownika nauki. Oceniam pozytywnie dorobek naukowy, dydaktyczny, organizacyjny i społeczny Pani dr Barbary Kurowskiej.

Z pełnym przekonaniem wnioskuję do Rady Naukowej Dyscypliny Pedagogika Instytutu Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych i Filologii Uniwersytetu Andrzeja Frycza Modrzewskiego w Krakowie o nadanie Pani dr Barbarze Kurowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Szuścik
Urszula Szuścik